

داهل سنتولپاره

په اسلام کې د پيرې حکم

Ketabton.com

ليکوال :

مولانا اشرف علي تهانوي (رح)

ژباړن :

نعمت الله پتانزی

ډالۍ

دافغانستان ټول مؤمن ، مسلمان او مجاهد اولس ته !

ژباړن

د چاپ ټول حقوق يې له ژباړن سره خوندي دي

کال : ۱۳۹۵ هـ ش

دمطالبولړليک

مخکنه

سرليک

4..... دژباړن سرريزه

5..... دډريري خريل لويه گناه ده او په هغه باندې مسخري کول کفردی

8..... دډريري په اړه څومسئلي

10..... دډريري خريل يوه بې خونده گناه ده

11..... دډريري پريښودل داسلام دشعائروخه دي

13..... بهانې

15..... دستتوپيروی

16..... جسمي زيانونه

20..... په قرآن کې دډريري حکم

22..... دژباړن لنده پيژندنه

د ژباړن سریزه

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وآله وصحبه وبعد:

درنو لوستونکو:

مونږ اوتاسې ټول پدې پوهیږو چې په دې زمانه کې فساد، فتنې، بدعتونه، دکفارو تقلید او دنارینه و ورته والی د بڼوسره داسې ځای ته رسیدلي دي چې په دې وروستیو وختونو کې ډیرې پریښودل د ځینو کسانو لپاره د وروسته پاتې کیدو او دکلتور دنه لرلو په معنی سره تعبیر یږي، حتی تردې چې ځینې کسان یې دنظافت او پاکوالي په نه لرلو تورنوي خو؛ حقیقت داسې نه دي هغه کسان چې ډیرې لري باید دخلکو دمسخرو او بې ځایه خبروڅخه ونه ویريږي داځکه چې ډیرې پریښودل زموږ دگران پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) له سپیڅلیو سنتو څخه دي او د پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) د سنتو پیروي کول عین دالله (جل جلاله) متابعت او پیروي کول دي. په همدې اساس مې وپتيله چې ترڅو د حکیم الامت مولانا تهمانوي (رح) داکتاب چې په اوردو ژبه یې لیکلی دي پښتو ژبې ته راوژباړم ترڅو لوستونکي یې له گټو برخمن شي.

چې په دې کار سره دالله (جل جلاله) په مرسته بریالی شوم او دادی ستاسو حضور ته داکتاب «په اسلام کې ډیرې حکم» له پښتو ژباړې سره وړاندې کوم، هیله لرم چې په لوستلو سره یې ډیرې د ځانگړتیاؤ، اهمیت او گټو په اړه بشپړ معلومات ترلاسه او عمل پرې وکړئ. درنښت

ستاسې ددعاوو په هیله

نعمت الله پټانزی

د ډیرې خریل لویه گناه ده او په هغه باندې مسخرې کول کفر دي

الله (جل جلاله) په خپل کتاب قرآن العظیم الشان کې فرمایلي دي :

«وَقَالَ لَا تُخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿١١٨﴾ وَلَا ضَلَّتْهُمْ وَلَا مَتَيْتَهُمْ وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيُبَيِّكُنَّ عَادَانَ الْأَنْعَمِ

وَلَا مَرْتَهُمْ فَلْيَغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّن دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا ﴿١١٩﴾»

(دالنساء سورت ۱۱۸-۱۱۹ آیت)

ژباړه : « او وویل (شیطان) هر ورو (خامخا) به ونیسمه زه (ای الله !) ستاله بنده گانوڅخه یوه مقرره کړې شوې برخه . او هر ورو به زه دوي بې لارې کړم ، او هر ورو به زه دوي په باطلو هیلوکې واچوم ، او هر ورو به زه دوي ته امر وکړم ترڅو هغه خلقت او صورت چې الله (جل جلاله) دوي ته ورکړې تغیر وکړي او غوڅوي به دوي دڅارویو غوږونه دخپلو معبودانو لپاره ، او هرڅوک چې دالله (جل جلاله) پرته د شیطان سره ملګرتیا ونیسي بې له شکه چې ښکاره زیان یې وکړ . »

(..فَلْيَغَيِّرَنَّ خَلْقَ اللَّهِ...) په مصداق کې د ډیرې خریل هم شامل دي .^(۱)

حدیثونه :

۱- رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي دي : «خالفوا المشركين قصوا الشوارب واعفوا الحي .»

ژباړه : « له مشرکینوسره مخالفت وکړئ ، بریتونه لنډ کړئ او ډیرې پریري . » . آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) په دغه دواړو مسئلو کې د امر صیغه راوړې ده ، او امر د وجوب په معنی سره دی نودواړه حکمونه واجب دي او پرینودل د واجبوحرام دي ، په همدې اساس د ډیرې خریل او د بریتونو نه لنډول حرام دي .

۲- عن عائشته رضی الله عنها قالت : قال رسول الله (صلی الله علیه وسلم) : «عشر من الفطره : قص الشارب ، واعفاء اللحيه ، والسواك ، واستنشاق الماء ، وقص الاظفار ، وغسل البراجم ، نتف الابط ، وحلق العانه وانتقاص الماء (يعني الاستنجااء) » . رواه مسلم ، ابوداود ، ابن ماجه .

(۱) - مسائل السلوك .

ژباړه: «له حضرت عائشې (رضی الله عنہا) څخه روایت دی چې: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایيل: لس خویونه دفطرت له خویونو څخه دي: دبریتونو خریل، دږيرې پریښودل، مسواک وهل، دپوزې پریمنځل، دنوکونواخیستل، دگوتو د بندونو او مفاصلو پریمنځل دڅنګ (تخرګ) دویښتانونو لیرې کول، ترنامه لاندې ویښتانونو لیرې کول، ختنه کول، دخولې پریمنځل او استنجا کول.»

په اسلامي شریعت کې فطرت هغه چارو او کارونو ته ویل کیږي چې هغه سنت او دتولوانبیاو کرامو لاره او طریقه وي او مونږ یې په سرته رسولوسره مکلف و، لکه څرنګه چې امام نووي دمسلم شریف په شرحه کې داسې فرمایلي دي: «چې هغه دانبیاء کرامو له سنتو څخه دي.»

دحضرت هارون (علیه السلام) په اړه په قرآنکریم کې داسې راغلي دي:

«لاتاخذ بلحیتی ولا براسی.»⁽²⁾

ژباړه: «ای وروره! ما له سر او ږيرې مه نیسه.»

۳- عن ابن عمر (رضی الله عنہ) قال: قال رسول الله (صلی الله علیه وسلم): «خالفوا المشركين احفوا الشوارب واعفوا اللحى.» رواه البخاری، مسلم.

ژباړه: «له حضرت ابن عمر (رضی الله عنہ) څخه روایت دي چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي دي: له مشرکینوسره مخالفت وکړئ، بریتونه لنډکړئ او ږيرې پوره پریږدئ.»

په صحیح مسلم کې له ابوهریره څخه په یوه بل روایت کې داسې راغلي دي چې: آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) داسې فرمایلي دي: «جزوا الشوارب اوفروا اللحى خالفوا المجوس.»

ژباړه: «بریتونه لنډ کړئ او ږيرې پوره پریږدئ اوله مجوسیانوسره مخالفت وکړئ.»

حضرت شیخ الاسلام مولانا حسین احمد مدني فرمایلي دي: دا ډول حدیثونه په ډیرو کتابونو کې شته دي چې په دې باندې دلالت کوي چې مجوسیانو او مشرکینو به په هغه زمانه کې ږيرې خریلي او بریتونه به یې اوږده پریښودل په داسې توګه لکه دنن زمانې مسیحیان یې چې کوي.

(2) - اصلاح الرسوم.

۴- « من لم ياخذمن شاربه فليس منا. » رواه ابوداود.

ژباړه: « هر هغه څوک چې بريتونه نه لندوي زماله ډلې څخه ندي. »

فکروکړئ چې حضرت محمد (صلى الله عليه وسلم) په دې اړه څه ډول ناخوښي څرگنده کړې ده .

گفته او گفته الله بود - گرچه از حلقوم عبدالله بود

د ډرپرې په اړه څومسئلي⁽³⁾

1. **مسئله:** د بریتونولنډول ترشوندو پورې سنت دي اودهغه دخریلوپه اړه اختلاف موجوددی چې ځینې بیا هغه ته بدعت وایي او ځینې نورو بیا اجازه ورکړیده ، په همدې اساس یې نه خریل بهتردي .
2. **مسئله:** که چېرې بریتونه ښي اوکین دواړو لورو ته اوږده وي کومه ستونزه نه لري ، پدې شرط چې دشوندو پرسر بریتونه اوږده نه وي .
3. **مسئله:** د ډرپرې خریل اویالندول حرام دي ، البته که چېرې له قبضې (موتې) څخه اضافه وي بیایې لندول پروا نه لري چې له څلورو لورو څخه په یوه برابره اندازه سره واخیستل شي .
4. **مسئله:** د ډرپرې هغه ویستنه چې پرمخ (غومبوريو) باندې راشنه کیږي که چېرې صاف شي پروانه لري ، که چېرې وروځې داعبدال (برابروالی) له اندازې څخه لویې وي کولای شو هغه لږلنډې کړو ترخوسره برابري شي .
5. **مسئله:** د ډرپرې خریل اویایې لندول چې له قبضې (موتې) څخه لږوي او همدارنگه د بریتونواوږده پرینودل لکه چې نن ورځ یې د ځوانانو په منځ کې دخیرې دښه والي لپاره رواج موندلی دي حرام دی .
(⁴)
- لکه څرنگه چې شیخ ابن الهمام د «فتح کبیر» په کتاب کې فرمایلي دي : د ډرپرې لندول چې له یوې قبضې څخه لږوي لکه چې ځینې غریبان اوبې لارې خلک داکارکوي ، دغه عمل ته هیچامباح نه دی ویلي یعنی داسلامي امت ټول فقهاء په دې اړه دنظریوالی لري ، دغه اجماع یې دوجوب لپاره یو خپلواک اوقوي دلیل دی .
6. **مسئله:** په عالمکیري فتوای کې داسې راغلي دي : د ډرپرې سره کول دنارینه وؤ لپاره سنت دي چې داعمل دمسلمانانودځانکړتیاؤ څخه دي همدارنگه په شامي فتوای کې راغلي دي : دجنگ دمواقعونه پرته د ډرپرې اوسر سره کول مستحب دي خو په دې شرط چې نوموړی رنگ به مشکي (تیره) نه وي ، اوکه چېرې مجاهد د دښمن په زړه کې دویرې اودار اچولو لپاره له دادول رنگ نه گټه واخلي دائمه کرامو(څلوروامامانو) په اجماع سره رواني . اوکه چېرې دیوچادغولولو(تیرایستلو) لپاره داکاروشي لکه

⁽³⁾ - لهرې مسئله ترڅلورمې پورې د(صفایي معاملات) له کتاب څخه اخیستل شويدي .

⁽⁴⁾ - اصلاح الرسوم .

چې میره بنځې ته یانځه میره ته فریب ورکړي او هغه ته خپل ځان ځوان وښيي ، په همدې ډول یا کارکوونکي د کارخاوندته فریب ورکړي چې داکار دائمه و په اتفاق سره ناروا دي داځکه چې فریب ورکول یا چل کول د نفاق اوبدی له نښانوڅخه دي ، همدارنگه یوه مسلمان سړي ته فریب ورکول ددې لپاره چې له هغه څخه کومه گټه ترلاسه شي د ټولوپه اتفاق ناروا دي ، یو دریم حالت هم وجود لري او هغه دا چې که چېرې یوه بنځه ددې لپاره چې خپل خاوندته ښایسته ښکاره شي او هغه ترې خوښ شي په دې صورت کې د علماوو کرامو ترمنځ اختلاف موجودی چې زیاتره فقهاء او مشایخ هغه مکروه گڼي اما امام ابو یوسف او حینې نور فقهاء هغه روا گڼي ، دفتوی د احتیاط او عمل په منظور داکار د مجاهد پرته نورو وگړولپاره مکروه دي. (5)

7. **مسئله :** دیوې قبضې څخه د ډیرې لندول حرام دي حتی چې د اگناه تر نورو لویو گناهونوڅخه بدتره ده داځکه چې په دې عمل سره اسلامي احکاموته اهانت اوسپکاوي کیږي ، څوک چې په علني اوبنکاره ډول د اگناه ترسره کړي د ښې لیاقت نه لري ، او د ډیرې د لندولو او خریلو گناه تل دهغه سره ملکړې ده ، دلمانځه اونور وعباداتوپه وخت کې هم ورسره ملکړې ده ، لنډه دا چې څوک چې ږیره خړی اویایې لندوي هغه فاسق دي اود فاسق شخص امامت مکروه تحریمی دي . که چېرې داسې شخص په جبري توگه سره امامت کوي اویا د جومات خلکو هغه امام کړی وي نو په دې صورت کې باید دلمانځه داداء کولولپاره بل جومات ته لارښی ، که چېرې موبل جومات ونه موند نو ؛ بیاجماعت مه پریردی په همغه امام پسې لمونځ وکړی اودهغه اوبال د جومات په سرپرستو خلکو باندې دي .

8. **مسئله :** له ډیرې څخه د سپینو وینبتانولیرې کول د ښایست د دوام اوبقاء لپاره مکروه دي ، البته دمجاهد لپاره چې د دښمن په زړه کې بې رعب او ویره پیدا شي کومه ستونزه نه لري. (6)

(5) - جواهر الفقه .

(6) - صفایي معاملات .

د ږيرې خريل يوه بې خونده گناه ده

د ږيرې خريل يوه بې خونده گناه ده داځکه چې نه يې دخريلوپه وخت کې خوندمحسوسيري اونه له هغه وروسته دراحتئ کوم احساس کيږي ، مگر په عمومي توگه هغه کسان چې ږيره خريي کيدای شي خونديې محسوس کړي لکه څرنکه چې يوځل دحضرت مولانارشيداحمدگنگوهی په حضورکې دحديث شريف دلوست په وخت کې داسې بيان وشوچې جنتيان ځوانان ږيرې نه لري ، په دې وخت کې يې يوه زده کوونکي داسې پوښتنه وکړه چې دسړی (نارينه) ښايست په ږيره کې دي نوڅنگه جنتيان ږيرې نه لري ؟

نو ؛ ده يې په ځواب کې داسې وويل : «خونديې له هغوخلکو وپوښتئ چې ږيرې خريي.»

ډرپرې پرېښودل داسلام دشعائروڅخه دي

ډرپرې داسلام له شعائرو(نښانو)څخه ده .يعنې ډرپرې په لرلو ،ختنې اوعقيقې کولو اوداسلام دسپيڅلي دين داځان څخه شخص پيژندل کيږي ،يوه فرهنگي سرې خپله يوه خاطره داسې بيان کړيده :چې دمسلمانانو اوهندوانودجنگ په وخت کې دمسلمانانو په کاروان کې سپور وم ،مسلمانانو غوښتل چې ما ووژني ځکه چې جامې اوڅيره مې دمسحيانو غوندې وه ،دی وايي :زه پخپله څيره ډير شرميدلم خو وروسته دې ته اړشوم چې خپل پتلون تپت کړم اوخپله ختنه هغه ته وښاييم ترڅو ځان مې وژغورم ،وروسته له هغه مې توبه وکړه اوډرپرې مې ونه خريله .

يوقوماندان اويوبل مسلک واله سرې دمنشي اکبرعلی (دمولانا تهانوي دورور)کورته راغلل چې قوماندان مسلمان اودبل مسلک واله سرې هندو ؤ ،دکوربه له کوره يې (پان) راوړ ،خدمت کوونکي يې پان دهندو مخی ته کيښود او هغه ته يې ډرپرې په درلودلوسره دمسلمان گومان وکړخو قوماندان چې ډرپرې نه درلوده هغه ته يې دمسحي گومان وکړپه دې حال کې نوموړی مسلمان ډير وشرميده اومولانا علی اکبرهم هغه ته سپکې سپورې وکړې .

لنډه داچې ډرپرې دمسلمانۍ يوه ښکاره نښانه ده ،دژوندانه په مختلفو پړاونوکې ورځني رواجونه اودودونه تغيرمومي ،يووخت داسې ؤچې دنارينه ؤ مرتبه اوعزت به دبريتونوپه پرېښودلوکې بريښيده هرڅومره به يې چې بریتونه اوږده ؤپه هغومره اندازه به يې مرتبه لوړه وه ،مگرنن ورځ دبريتونوخريلو اولنډولودهغه ځای نيولی دي ،په اوسنۍ زمانه کې ډرپرې اوبريتونودنشتوالی له امله دنارينه ؤ اوبښځپنه ؤ توپيرډيرستونزمن شوي دي .

په هرصورت دنارينه دخيرې ښکلاپه ډرپرې کې ده ،که هرډول سرې وي په ډرپرې سره ډيرښايسته ښکارېږي .رسول اکرم (صلی الله عليه وسلم) ډرپرې په خريلوسره څومره آزارېږي ؟نوموړې مسئله دميرزاقتيل ديوي خاطرې له مخې درک کولای شئ .

ميرزاقتيل دالمشرب يوخپلواک اوصوفی شاعرؤ يوه ايراني سرې يې شعرونه آوريدلی ؤ داسې گومان يې کړئ ؤچې نوموړې شاعر دحال ويلوځاوند دي ،له ايران څخه يې دنوموړې شاعرسره دکتلو اوخبرواترولپاره

دسفرتیاری ونيو، ډهلی ته ورسیداو دمیرزا ملاقات ته ورغی، په دې حال کې میرزادیرې په خریلوسره بوخت ؤ، ایراني سړي وویل: بناغیله ریره خړی؟ میرزاقیتل یې په ځواب کې وویل: هو، ریره خرایم مگردچازره نه خرایم، چې نن ورځ ډیرخلک دافکرلري چې:

مباش درپی آزاروهرچه خواهی کن که درشریعت ماغیرازاین گناهی نیست

دغه ایراني سړي یې سم دلایسه په ځواب کې وویل: هو! ته درسول الله (صلی الله علیه وسلم) زره خړیې ځکه چې په یوه حدیث شریف کې راغلي دي چې: دهرې اونئ ددوشنبی اوپنجشنبی په ورځوکې دامت ډیراعمال دالله (جل جلاله) مبارک حضور ته وړاندې کیږي، آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) کله چې دخپلوامتیانو له بدو اوناوړه اعمالوڅخه خبرشي ډیرپرې خفه اوپریشانه کیږي، ځکه چې د آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) یوازنی تمه داده چې دهغه دامت هیڅ یوتن ددوزخ ورنه شي.

میرزا قیتل دایراني سړي ځواب واورید داسې بویه چې دهغه سترگې به خلاصې شوي وي هغه په یوه ځانگړي حالت کې ډوب شو اوروسته یې وویل:

جزاک الله که چشمم بازکردي مراباجان جان همرازکردي

بېانې

ډیر د بدمرغۍ ځای دی چې ډیر خلک په دې خاطر ډیره خړیې چې زموږ بسن (عمر) زیات معلوم نه شي .
زیات عمر یوالهي نعمت دي ، دهغه پټول (کم ښودل) ناشکري ده .

ځینې نور خلک بیا داسې وایي چې : موږ ډیره د عمر په پای کې پرېږدو ، آیدوي پوهیږي چې تر سپین ږیري توب پورې به دوی ژوندي پاتې کیږي ؟ انسان په یوه شیبه ژوند باندې ډاډه نه دی کیدای شي همدا ساه یې د ژوندون وروستۍ ساه وي .

ځینې نور بیا په دې خاطر ډیره نه پرېږدي چې خلک پر موږ پورې مسخرې کوي .

مسلمانان د «.. وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةً لَّائِمَةً ...» صفت درلودونکي دي . د المایده سورت ۵۴ آیت .

ژباړه : « د ملامت کوونکو د ملامتیا او مسخروڅخه به نه ویريږي .»

یعنې مسلمان د مسخره کوونکو له ملامتیا څخه ویره نه لري ، په دې بېانه سره باید ډیره ونه خړیل شي داځکه چې دا عمل د یوڅو ناعقله مسیحي اویا څو ظاهري مسلمانانو په نظر ښه ښکارېږي ، مگر هغه ذات چې زموږ په اصلي اړیکه او پیوند له هغه سره دی ډیره خوښوي .

دلارامی که دارای دل در ویند دگرچشم از همه عالم فرو بند⁽⁷⁾

که چېرې ډیرې پرېښودل د څوکم عقلو په نظر د شرم خبره وي ، نومسلمانیت به هم د ډیرو خلکو په نظر شرم وي ، نو آیا د اسلام څخه هم باید واورئ ؟!

یو چا حضرت تهانوي (رح) ته یو لیک را ولیږه چې که چېرې د مسلمانانو حاکم فرنگي جامې وانه غوندي د خلکو څخه یې ویره اورعب له منځه ځي او خلک به داسې وایي چې دا د جومات مولوي یا امام دي .

حضرت تهانوي (رح) یې په ځواب کې وفرمایل : داسې پوه شخص ته لکه ته ډیر تعجب کوم چې دا ډول خیال له ځان سره لري : لومړی خودایوازې د لیدنې او تجربې په خلاف یو خیال دي بلکه وقار او عزت په دې

(7) - ملت ابراهیم .

جاموسره نه زیاتیري داځکه چې داعزت ،وقاراو ویره ددبانت نتیجه ده ،په ځانگړې توگه کله چې په یوه بارزبنته شخص کې ولیدل شي . دهغه ستاینه تل په ژبو او عظمت یې په زرونوکې وي داځکه چې مخکې یې وحشت له هیبت اوویری سره وؤ مکر اوسې یې هیبت له انس اومینی سره دي ،په حدیث شریف کې داسې راغلي دي چې : « من هاب الله هابه کل شی . »

ژباړه : « څوک چې دالله (جل جلاله) څخه وویریري نودده څخه به ټول شی ویره ولري . »

پر دې سربیره که چېرې عام خلک دډرپرې دخړیلو یادکفارو جامې اغوستلو یا حتی مسحیت ته دیرمرغوبیت(خونې والی) ورکوي ،آیادومره باید په آزادانه رفتار وشي؟.(⁸)

(⁸) - آداب المساجد.

دستوپيروی

لوی خدای جل جلاله زموږ ګران پیغمبر حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه وسلم) اسوه حسنه اوتولوانسانانوته یې یوه نمونه ګرځولې ده چې دهغه له سنتوڅخه باید پیروي وشي ، لکه څرنګه چې الله (جل جلاله) په خپل کتاب قرانکریم کې داسې فرمایلي دي :

« لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾ » .

د الاحزاب سورت ٢١ آیت .

ژباړه: «په رښتیا چې تاسولره دالله (جل جلاله) په پیغمبر کې ښه اخلاق دي (نیکه نمونه) ده چې پیروي به یې هغه څوک کوي چې الله (جل جلاله) اود آخرت دورځې ښیکنې غواړي او الله (جل جلاله) ډیر یادوي .»

درسول الله (صلی الله علیه وسلم) شخصیت زموږ لپاره یوه نیکه نمونه ښودل شوي ده اوس که چېرې د حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه وسلم) یوسنت هم پرېښودل شي نمونه نه پوره کیږي . الله (جل جلاله) د حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه وسلم) هر سنت خوښوي ، مګر له بده مرغه چې نن وخت مسلمانان دآنحضرت (صلی الله علیه وسلم) دستوپه ځای دغریبانو شکلونه ، ستایلوڼه اوڅیرې خوښوي .

جسمي زيانونه

ديونان د طب متخصصينو مخکې داسې ادعا کړې وه چې ږيره دنارينه و لپاره يوه ښکلاده اودغاړې اوسينې ساتنه هم کولای شي ، دا دی اوس بېولوژيکي متخصصينو هم دې ته ورته نتيجې لاس ته راوړې دي ، يوداکتروايي : په دايمي توگه په تيغ سره ډرېرې خريل دسترگوا عصاب کمزوري کوي اودسړي دليدلو قوه کمزورې کوي .

يوبل ډاکتر بيا وايي : اورده ږيره له ستوني اوسينې څخه دمیکروبونو دخپريدو مخه نيسي .

يوبل طبيب ترهغه هم مخکې ځي اوداسې ادعا کوي : که چېرې تراووم نسل پورې ديوي کورنۍ غړي ږيره و خريبي نو آتم نسل به يې هيڅ ږيره ونه لري ، ددې علت دادي چې دمنويه (ژن) ماده په نارينه و کې ورو ورو کميږي ترڅوتوله له منځه لاړه شي . ډاکتر هومر ډرېرې خريل دخيرې بدرنگي ، دميرانيسم غلامی اودښځېنه و عادت گڼلی دی نوموړی په دې باوردي چې خپلواکيت ، شجاعت اوميرانه ، حوصله اوبرده باري ، همت ، غيرت اونورتول نارينه خويونه اودهغه ښکلاوې ډرېرې په لرلواوښکلاکې نغښتې دي اوهمدارنگه ځينې ناروغی لکه توخي ، دپزې بهيدل اوداسې نورتول ډرېرې په خريلوپورې تړاو لري .⁽⁹⁾

حضرت حکيم الامت مولانا تهانوي (رح) داسې فرمايي : هرکله چې ډرېرې خريل دکناه په توگه ثابت شول له هغه وروسته کوم کسان چې هغه خوبنوي اويایې اوردول عيب بولي اوهغه ته سپکاوي کوي نوپه دې صورت کې هغه ته دايمان ساتنه ډيره گرانه ده ، دې ډول کسانو ته په کاردې چې له دې ناوړه حرکتونو څخه ځان وژغوري اوتوبه وباسي اوايمان اونکاح يې له سره تجديد (نوي) کړي اوخپل ځان او خيره دالله (جل جلاله) اودهغه داستازي رسول اکرم (صلى الله عليه وسلم) داحکامو مطابق برابر کړي .⁽¹⁰⁾

يوځل بيا فرمايي : ځينې خلک ډرېرې خريل ښايست گڼي په داسې حال کې چې دانښکلانه بلکه بدرنگي ده که چېرې فرضاً ښکلا اوښايست وي نوکومه اړتياشته ده چې هغه حلال وگڼي ، دحرام والی په صورت کې يې دادښکلاخيال څه ستونزه لري خوتوپيردادي چې څوک يې حلال گڼي اومرتکب يې شي دهغه دين له

⁽⁹⁾ - ډرېرې طبي حيثيت ، مولانا محمد عاشق الهی ميرتهی .
⁽¹⁰⁾ - اصلاح الرسوم .

منځه ځي اماکه څوک يې حرام وگڼي او مرتکب يې شي دين يې کم له منځه ځي. ⁽¹¹⁾ په دې اساس هغه کسان چې ږيرې خريي که خدای ناخواسته ږيره نه شي پريښودلی سپکاوی خودنه ورته کوي داځکه چې دا ثابته شوي خبره ده چې شرعي څيره عيب گڼل او هغه ته سپکاوی کول کفردي. ⁽¹²⁾

ځکه چې درسول الله (صلى الله عليه وسلم) اطاعت او پيروي عين دالله (جل جلاله) اطاعت او پيروي ده :
 « مَنْ يُطِيعَ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٥﴾ »

دالنساء سورت ٨٠ آيت .

ژباړه : «څوک چې دپيغمبر(صلى الله عليه وسلم) اطاعت وکړي نوپه حقيقت کې يې دالله (جل جلاله) اطاعت کړی اوڅوک چې دتاداطاعت څخه مخ واړوي نوته مونږدوي ته ددوي په سرباندې ساتونکی نه يې ليرلی .»

همدارنگه الله (جل جلاله) په خپل سپيڅلي کتاب قرآنکريم کې بل ځای داسې فرمايلي دي :

« فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾ » .دالنساء سورت ٦٥ آيت .

ژباړه : «پس ستا په رب قسم دي چې دوي ترهغه پورې نه مؤمنان کيږي چې تاحکم کړی وي ددوي په منځ کې دپيښې شوې جگړې ، بياونه مومي ددوي په خپلونفسونوکې خفگان (تنکي ، ناخوښي) له هغه شي چې تايې حکم (فيصله) کړې وه اوويې مني دوي په منلوسره (بې له جگړې په خوښۍ سره) .»

يعنې داسلامي شريعت په احکاموباندې دعمل کولوپه وخت کې دسړی په زړه کې تنگ والی راشي دا کفردي .

شيخ دايان فرمايي : يونيک صالح شخص مړشو او هغه يې خښ کړ يوڅه وخت وروسته يې دخپلوانوپام شو چې دهغه دقبرپه څنک کې سيلاب راځي ، ددې لپاره چې دهغه شخص قبر سيلاب ړنک او خراب نه

⁽¹¹⁾ - اسباب الفضائل .

⁽¹²⁾ - حیات المسلمین .

کړي نو؛ د نوموړي شخص خپلوانو وغوښتل چې هغه بل ځای ته یوسی تر قبرکیندلو وروسته یې ولیدل چې یوه ځوانه ښځه په دې قبرکې خښه شوې ده. له موجودو کسانو څخه یوه تن د اښځه وپېژندله او ویې ویل: چې د اښځه دفلاني ځای د مسیحیانوله ډلې څخه ده چې په پته یې ایمان راوړی و، له مړینې وروسته یې نوموړې ښځه په خپله هدیره کې خاوروته سپارلې وه، له بلې خوا کله چې مسیحیان له دې پېښې څخه خبر شول نو؛ دهغه ښځې هدیرې ته ورغلل اودهغې قبریې رالوخ کړ ویې لیدل چې یولوی اونیک صالح سړی دهغې په قبرکې خښ شوي دي، ددې شخص له خپلوانواو وارثانويې څېړنه پیل کړه او هغوی په دې اړه داسې وویل: دغه نیک صالح سړی د جنابت د غسل دمستلې په اړه بدین و، په دې اړه یې د مسیحیانومذهب غوره گڼلې و، چې د جنابت نه وروسته غسل نه کوي دا تاثیر اویښه دده د باطل خیال له امله منځ ته راغلې ده. نو؛ لوستونکي باید ددې حیرانوونکې پېښې څخه پوره پند او عبرت واخلي چې نوموړی شخص په یوه فرعی مسئله کې چې له جنابت څخه وروسته یې د غسل په کولوسره په زړه کې د تنگوالي احساس کړی و له یوه داسې برخلیک سره مخامخ شو چې د مسلمانانوله هدیرې څخه د مسیحیانوهدیرې ته ورل شوی و.

غور سی فعان میری درس عبرت هی داستان میری

ځینې نورخلک بیا په دې خاطر ډیرې نه پرېږي او په هغه سره مسخرې کوي چې مونږ پوره دینداره کسان نه یو آخر په دې مسئله کې ډیرې څه نقصان دی چې باید هغه وخریې، تاسې په دې پوره باور ولری چې ډیرې خاوند هیڅکله غل اوبدکاره سړی نه جوړېږي بلکه غل اوبدکاره سړی ددې لپاره ډیره پرېږدي چې خلک پرې باور او اعتماد وکړي.

لکه څرنګه چې شیخ التفسیر مولانا احمد علی لاهوری فرمایلي دي: لمونځ کوونکی غلانه کوي بلکه غل سړی جومات ته د لمونځ کوونکي په توګه راځي ترڅو د خلکو بوتونه غلا کړي نو آیا هغه کسان چې ډیره وهي کولای شي ادعا وکړي چې دبشري زیانونو څخه به وساتل شي؟! چې داسې به هیڅکله پاتې نه شي نوولې ډیرې په خاوندانو پورې مسخرې کوي؟ ددوي باید پوره ستاینه وشي چې ډیرې خړیونکو په مقابل کې یونیک اوصالح عمل زیات لري او خپله څیره یې په ډیره سره ښکلې کړیده. ډیرې خاوندان باید د عامو خلکو له سپکاوي اومسخره څخه ونه رنجیږي چې دهغه په خاطر ډیرې وخریې هغوي ته باید داسې

خواب ورکړي چې که چېرې ټوله نړۍ ستاسې ملگرې وي اومونږپه هرپل اوهره شيبه کې ماتې وخورو خوزمونږيوازينۍ تمه اوهيله داده چې لوي خداى (جل جلاله) مونږداسلام په وسيله نيك نامه وگرځوي اګرکه دنړۍ دخلکولخواپه بد نوم يادشو.په رښتياچې درسول الله (صلى الله عليه وسلم) دستتودپيروي په لارکې دمخلوق لورته پاملرنه اودهغوي دسپکاوي اومسخرولو له امله خفګان اوپريشاني اويادهغه څخه رضایت اوخوشحالي هيڅ معنى نه لري .

بياهم ډرېرې له خاوندانوڅخه داهيله لروچې ډرېرې په لرلوسريره خپل ځانونه نورهم اصلاح کړي اودډرېرې حق نورهم اداءکړي اوداسې کاربايد سرته ونه رسوي چې دعاموخلکودنيوکې لاسونه ددوي په لور پورته شي .په حقيقت کې ډرېرې خاوندان پوره ديانت اوتعهد نه لري ،ځينې خلک ډرېرې دخريلومرتکب کيږي خوځينې نوربيادشهوت پالنې مرتکب کيږي .نو؛ دتعهدپرته يوازې ږيره څه ګټه لري ؟!

په قرآن کې د ډیرې حکم

ځینې خلک داسې وایي چې د ډیرې حکم په قرآن کریم کې نشته ، که چېرې داموضوع په قرآن کریم سره ثابته وي مونږ به ډیرې پریښې وی ، حضرت حکیم الامت مولانا تهانوي (رح) په ځانګړې توګه داسې فرمایلي دي : چې شرعی ادله⁽¹³⁾ څلور دي :

1. قرآن

2. حدیث

3. اجماع

4. فقه

که چېرې مصدرله دغه څلور څخه په یوه کې حکمي ولیدل شي ، داسې بویه چې په ټولو کې لیدل شوی دي . نو کله چې د ډیرې حکم له حدیث شریف څخه ثابت شي له قرآن کریم نه هم ثابتیږي : « مَنْ يُطِيعِ

الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٠﴾ » د النساء سورت ٨٠ آیت .

ژباړه : « څوک چې د پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) اطاعت وکړي نو په حقیقت کې یې د الله (جل جلاله) اطاعت کړی او څوک چې د تاد اطاعت څخه مخ واړوي نو ته مونږ دوي ته ددوي په سرباندې ساتونکی نه یې لیرلی .»

یوچاله امام احمد (رحمة الله علیه) څخه په قرآن کې د ډیرې د حکم په اړه پوښتنه وکړه ، دهغه په ځواب کې یې داسې وفرمایل : زه پرې غور او څیړنه کوم او بیا وروسته تاته ځواب وایم ، امام احمد (رحمة الله علیه) په لومړۍ ورځ لس سپارې قرآن کریم قرائت کړ ، دوهمه ورځ یې بیاس سپاری قرآن کریم قرائت کړ او په دریمه ورځ کله چې دغه آیت شریف ته ورسید : « .. وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا .. »

د حشر سورت ٧ آیت .

⁽¹³⁾ - لغوي معني: د دليل جمع يعني دلائل يادليلونه.

ژباړه: « او هغه څه چې د الله (جل جلاله) رسول تاسې ته درکړي هغه ونیسئ (قبول) یې کړئ اوله هغه څه چې رسول الله تاسې له هغه څخه منع کوي ترې لیرې شی . »

یعنې دا چې کله تاسوته دخدای (جل جلاله) استازي کوم شی ونبودل هغه ومنئ اوله کوم شي نه یې چې منعه کړئ هغه پرېږدئ او هغه سرته مه رسوئ ، نو امام احمد (رحمة الله عليه) وفرمایل چې : په دې آیت شریف کې د ډیرې حکم راغلی دی .

په همدې خاطر مونږ ته امرشوی دی چې پدې سنتوسره پابند و اوسو.

ربنا تقبل منا انک انت السميع العليم

نعمت الله پتانزی

د ژباړې پای : ۱۳۹۵ هـ ش ، غبرگولی

ژباړن لنډه پيژندنه :

نوم او تخلص : نعمت الله پټانزی دپلارنوم : شهيد اسدالله صديقي دنیکه نوم : عبدالغياث

زوکړه :

نعمت الله پټانزی په (۱۳۶۷ هـ ش / ۱۹۸۸ م) کال کې دوردگو ولايت دسيدآباد ولسوالی دشنيز د درې دپټانخيلو په کلي کې په يوه درنه اودينداره کورنۍ کې زيږدلی دی .

زده کړې :

- لومړنۍ زدکړې يې ترشپږم ټولگي پورې دوردگو ولايت دسيدآباد ولسوالی دسعدیې په لومړنۍ ښوونځی کې ترسره کړې دي .
- منځنۍ او ثانوي زده کړې يې هم دوردگو ولايت سيدآباد ولسوالی دحضرت خالدبن وليد (رض) تکې په عالي لیسې کې ترسره کړې اوله نوموړې لیسې څخه په (۱۳۸۶ هـ ش) کال کې په اعلي درجه (اول نومره) فارغ شو .
- دکانکورله آزمويڼې وروسته دهرات پوهنتون داقتصادومديريتې علوموپوهنځی ته بريالی شو ، اګرچې يوکال يې په دې تحصيلي دوره کې دځينو ستونزو له امله ځنډراغی خوله نوموړې پوهنځی څخه په (۱۳۹۱ هـ ش) کال کې په پوره برياليتوب سره فارغ التحصيل شو .
- نعمت الله پټانزي په (۱۳۹۰ هـ ش) کال کې دمديريت او تجارت (Business Administration) په څانګه کې دجرمني ددوست هیواد دهانس بنياد (Hones Foundation) لخوا دافغانستان دسوداګرۍ اوصنایعوله خونې څخه ترشپږمياشتنيو عملي اونظري زده کړو وروسته تصديق نامه لاس ته راوړې ده .
- نعمت الله پټانزي په (۱۳۸۸ هـ ش) کال کې دجمعیت اصلاح افغانستان داسلامي معارف له کورس څخه هم تصديق نامه ترلاسه کړې ده .

آثار اولیکني :

1. په اسلام کې ډبرې حکم (ژباړه ، همدا اثر) .
2. دلمانځه په قعدوکې دشهادت په گوته اشاره (ژباړه ، ناچاپ اثر) .
3. دپټان ننگ (شعري ټولګه ، ناچاپ اثر) .
4. ترمې اوبڼکې (دحمدونو او نعتونو شعري ټولګه ، ناچاپ اثر) .
5. دغیرت څیره (دغازي شیرخان وردګ په ژوند او خاطرو هر اړخیزه څیړنه ، ناچاپ اثر) .
6. جیومتريک مفاهيم اوفورمولونه (ناچاپ اثر) .
7. رنگینې کرښې (دپوهنتون خاطرې ، ناچاپ اثر) .
8. گڼ شمیرنورې مقالې چې د هیواد په بیلابیلو مجلو ، ورځپاڼو او ویب پاڼو کې خپرې شوې دي .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**